Krimināllieta Nr. 15830608210
K12-0099-18

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā
Daugavpilī 2018. gada 4. oktobrī

Daugavpils tiesa,
tiesnesis Ģ. Aizsils,
piedaloties prokuroram I. Kravcevičam, aizstāvei E. Trukšānei,
atklātā tiesas sēdē izskatīja krimināllietu **/pers. B/**, personas kods /personas kods/, apsūdzībā par Krimināllikuma 218. panta otrajā daļā paredzēta noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (Krimināllikuma redakcijā līdz 31.12.2010), un

konstatēja

/pers. B/ izvairījās no nodokļu nomaksas, nodarot valstij zaudējumu lielā apmērā, šādos apstākļos:

/pers. B/, būdams SIA /Nosaukums A/, kas /datums/reģistrēts Latvijas Republikas Uzņēmuma reģistra Komercreģistrā ar kodu /numurs/, pēdējā juridiskā adrese: /adrese A/, dalībnieks un /amats/ ar tiesībām pārstāvēt kapitālsabiedrību atsevišķi, faktiski, laika posmā no /datums/līdz /datums/, vadot uzņēmuma darbību vienpersoniski, izlemjot visus saimnieciskus, mantiskus un finanšu jautājumus, īstenojot uzņēmējdarbību, kuras galvenais virziens bija dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība, regulāri sastādīja, parakstīja un iesniedza Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu administrācijai nodokļu deklarācijas un ziņojumus, saskaņā ar kuriem SIA /Nosaukums A/ aprēķināja valsts budžetā maksājamos nodokļus un nodevas, bet šos maksājumus pilnā apmērā neveica, veidojot šādus nodokļa parādus:

- valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu parādu - 36929,07 EUR (25 953,90LVL), kas veidojās no 2008.gada 25.augusta, kad uzņēmumam bija nepieciešams nomaksāt par 2008.gada jūliju valsts sociālās apdrošināšanas obligātajā iemaksā maksājamo summu 5291,46 EUR (3718,86LVL). Šo summu SIA /Nosaukums A/ aprēķināja un uzrādīja Valsts ieņēmumu dienestam iesniegtajā ziņojumā par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu no darba ņēmēju darba ienākumiem un iedzīvotāju ienākuma nodokļa 2008.gada jūlijā. SIA /Nosaukums A/ arī turpmākajos mēnešos, tas ir, par 2008.gada augustu-decembri, par 2009.gada janvāri-martu, maiju-novembri, par 2010.gada aprīli, jūniju aprēķināja un ieturēja valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu no darba ņēmēju darba ienākumiem, taču valsts budžetā iemaksas pilnā apmērā netika veiktas, un pilnībā tās pārtrauktas maksāt no 2009.gada janvāra, veidojot šī nodokļa parādu.
- iedzīvotāju ienākuma nodokļa parādu - 18111, 69 EUR (Ls 12 728,97), kas sāka veidoties no 2008.gada 25.augusta, kad uzņēmums aprēķināja un uzrādīja Valsts ieņēmumu dienestam iesniegtajā ziņojumā par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu no darba ņēmēju darba ienākumiem un par iedzīvotāju ienākuma nodokli 2008.gada jūliju, kā ieturētais iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir 5291,46 EUR (3718,86LVL), taču aprēķināto nodokli valsts budžetā neiemaksāja. SIA /Nosaukums A/ arī turpmākajos mēnešos, tas ir, par 2008.gada septembri-novembri, 2009.gada janvāri-aprīli, par jūniju-novembri, 2010.gada aprīli, jūniju aprēķināja un ieturēja iedzīvotāju ienākuma nodokli, taču iemaksas valsts budžetā no 2008.gada augusta netika veiktas, tādējādi veidojot šī nodokļa parādu.
- pievienotās vērtības nodokļa parādu - 19908,30 EUR (13 991, 63LVL), kura pamatparāds sāka veidoties no 2008.gada 15.oktobra, kad uzņēmumam bija jānomaksā aprēķinātā un uzrādīta Valsts ieņēmumu dienestam pievienotā vērtības nodokļa deklarācijā nodokli par 2008.gada septembri 5337,83 EUR (3751,45 LVL) apmērā, taču aprēķināto nodokli valsts budžetā neiemaksāja. No SIA /Nosaukums A/ arī turpmākajos mēnešos, tas ir, par 2008.gada oktobri-decembri, 2009.gada janvāri-oktobri, vispār iemaksas netika veiktas, tādejādi veidojot šī nodokļa parādu.
- uzņēmējdarbības riska valsts nodevas parādu - 39,73 EUR (27,92 LVL), kura pamatparāds sāka veidoties no 2009.gada 15.jūlija, kad uzņēmumam bija jānomaksā aprēķinātā un uzrādītā Valsts ieņēmumu dienestam ziņojumā par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu no darba ņēmēju darba ienākumiem un par iedzīvotāju ienākuma nodokli 2009. gada jūnijā uzņēmējdarbības riska valsts nodevas summa Ls 8,25. Aprēķināto nodevas summu Ls 0, 25 apmērā par katru darba ņēmēju SIA /Nosaukums A/' valsts budžetā nenomaksāja, un turpmākajos mēnešos uzņēmējdarbības riska nodevas iemaksas netika veiktas, tādējādi veidojot šī nodokļa parādu, bet pavisam kopā veidoja nodokļu parādu 74988,79 EUR (52702,42 LVL), kas netika nomaksāti valsts budžetā.

SIA /Nosaukums A/ bija atvērti konti kredītiestādēs AS /nosaukums V/, konta Nr./konta numurs/, un AS /Nosaukums B/, konta Nr. /konta numurs/, kuru apgrozība laika periodā no 2008. gada augusta līdz 2010. gada decembrim bija 446298,71 EUR (313660, 52 LVL), un no tiem SIA /Nosaukums A/, laika periodā no 2008. gada 25.

augusta līdz 2010. gada 21. decembrim, kas atbilst nodokļu parāda veidošanās periodam, bija pieejami naudas līdzekļi 284 903, 52 EUR (200231, 33 LVL), kas pārsniedza nodokļu parāda apmēru.

Tādējādi SIA /Nosaukums A/ /amats/ /pers. B/, apzinoties, ka SIA /Nosaukums A/ ir jāiemaksā valsts budžetā aprēķinātās nodokļu summas pilnā apmērā un SIA /Nosaukums A/ atvērtajos norēķinu kontos naudas pietiek, rīkojās pretēji uzņēmuma interesēm un šādu normatīvo aktu prasībām:

- likuma "Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 2.punkta prasībām, kas noteic, ka nodokļu maksātajam noteiktajā termiņā un pilnā apmērā jānomaksā nodokļus un nodevas;
- likuma "Par pievienotās vērtības nodokli" 12.panta pirmās daļas prasībām, kas noteic, ka nodokli, kas aprēķināts par taksācijas periodu, apliekamā persona iemaksā valsts budžetā 15 dienu laikā pēc attiecīgā taksācijas perioda beigām (likuma redakcijā līdz 26.04.2010);
- likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 1.panta 1.punkta 1.apakšpunkta prasībām, kas noteic, ka iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir nodoklis, ar ko apliek fiziskās personas gūtos ienākumus, un tas sastāv no algas nodokļa, ko par darbinieka gūtajiem ienākumiem aprēķina un maksā darba devējs, 17.panta 5.punkta prasībām, kas noteic, ka algas nodoklis iemaksājams budžetā reizi mēnesī, kad bankā tiek saņemta nauda iedzīvotāju ienākumu izmaksai. Darba devēji, kas iedzīvotāju ienākumus izmaksā no kases ieņēmumiem, nesaņemot naudu bankā, iemaksā algas nodokli budžetā nākamajā dienā pēc algas izmaksas. Darba devējs, kas darbiniekam darba samaksu izmaksā bezskaidras naudas norēķinu veidā, algas nodokli iemaksā budžetā tajā pašā dienā, kurā viņš devis maksājuma uzdevumu darba samaksas pārskaitīšanai no sava konta uz darbinieka kontu;
- likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu" 12.panta pirmās daļas prasībām, kas noteic, ka obligātā apdrošināšanas iemaksa ir ar likumu noteikts obligāts maksājums speciālā budžeta kontā, kas dod tiesības sociāli apdrošinātajai personai saņemt likumā noteiktos sociālās apdrošināšanas pakalpojumus, 21.panta pirmās un otrās daļas prasībām, kas noteic, ka darba devējs iemaksā speciālā budžeta kontā obligātās iemaksas par katru darba ņēmēju reizi mēnesī termiņos, kādi norādīti Valsts ieņēmumu dienesta izsniegtajā paziņojumā, un darba ņēmējs veic obligātās iemaksas ar darba devēja starpniecību. Darba devējs ietur iemaksas, kas jāveic darba ņēmējam, un iemaksā tās speciālā budžeta kontā šā panta pirmajā daļā noteiktajos termiņos;

  - Ministru kabineta 2008. gada 16. decembra noteikumu Nr.1031 „Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru un darbinieku prasījumu garantiju fondā ieskaitāmās nodevas daļu 2009.gadā " 3.punkta prasībām, kas noteic, ka valsts nodevu par pārskata mēnesi darba devējs samaksā līdz nākamā mēneša piecpadsmitajam datumam.

Līdz ar to /pers. B/, neievērojot iepriekš norādīto normatīvo aktu prasības, sākot jau ar 2008. gada jūniju, rīkojās ar uzņēmuma finanšu līdzekļiem pēc saviem ieskatiem, tai skaitā, 2008.gada 19.jūnijā, nodokļu nomaksas vietā, no AS /nosaukums V/ norēķinu konta Nr. /konta numurs/, veica sponsora palīdzības maksājumu /pagasta nosaukums/ pagasta padomei 1422, 87 EUR (1 000,00 LVL) apmērā un izveidoja 2008. gada un 2009.gada beigās SIA /Nosaukums A/ trešo personu norēķinu parādus attiecīgi 6945,04 EUR (4 881 LVL) un 4243 EUR (2982 LVL), tas ir, minētās summas bija izņemtas no naudas līdzekļu sastāva, veicot skaidras naudas izmaksas no SIA /Nosaukums A/ norēķinu konta Nr. /konta numurs/, līdz brīdim, kad 2010.gada 12.jūlijā ar Daugavpils tiesas spriedumu civillietā Nr.C12204110, tika pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process.

Līdz ar to laika posmā no 2008. gada 25. augusta līdz 2010. gada 12. jūlijam SIA /Nosaukums A/ /amats/ /pers. B/, ar vienotu nodomu, apzināti izvairījies no valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas - 36929,07 EUR (25 953,90 LVL) apmērā, iedzīvotāju ienākuma nodokļa - 18111,69 EUR (Ls 12 728,97) apmērā, pievienotās vērtības nodokļa - 19908,30 EUR (13 991,63LVL) apmērā un uzņēmējdarbības riska valsts nodevas - 39,73 EUR (27,92 LVL) apmērā nomaksas, nodarot valstij mantisku zaudējumu 74988,79 EUR (52702,42 LVL), kas saskaņā ar likuma „Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 20.pantu uzskatāms par lielu apmēru.

Ar savām darbībām /pers. B/ izdarīja mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā (Krimināllikuma redakcijā līdz 31.12.2010).

Apsūdzētais /pers. B/ savu vainu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā neatzina. Tiesas sēdē liecības nesniedza.

Apstiprināja savas pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības par to, ka no 2007. gada 3. augusta līdz 2010. gada 13. jūlijam viņš bija Sabiedrības ar ierobežotu atbildību /nosaukums A/ (turpmāk tekstā SIA /nosaukums A/) /amats/. Viņa pienākumos ietilpa SIA /nosaukums A/ saimnieciskās darbības organizēšana un vadīšana. SIA /nosaukums A/ darbības joma bija cauruļvadu, apkures un gaisa kondicionēšanas iekārtu uzstādīšana, kā arī vispārējie būvniecības darbi. No 2008. gada līdz 2009. gadam SIA /nosaukums A/ veica saimniecisko darbību būvniecības jomā uz apakšuzņēmuma līgumu pamata.

Līdz 2007. gadam, kad viņš sāka pildīt savus pienākumus, SIA /nosaukums A/ periodiski bija nodokļu parādi, kas tika dzēsti no saimnieciskās darbības ienākumiem, kā arī 2007. gada 19. septembrī no SIA /nosaukums E/ saņemtā aizdevuma, kas izmantots SIA /nosaukums A/ parādu apmaksai, tai skaitā, arī nodokļu maksājumiem. Kaut arī SIA /nosaukums A/ bija nesamaksāti nodokļu parādi, 2008. gadā un 2009. gadā uzņēmums turpināja strādāt, un ar Valsts ieņēmumu dienesta atļauju turpināja saimniecisko darbību. SIA /nosaukums A/ saņemtie naudas līdzekļi tika izlietoti daļēji VID inkaso uzdevumu apmaksai nodokļu parādu dzēšanai un uzņēmuma rīcībā tika atstāti naudas līdzekļi arī saimnieciskās darbības turpināšanai un finansēšanai. Apsūdzībā norādītie nodokļu parādi izveidojušies šīs saimnieciskās darbības gaitā, jo tika pirkti materiāli, algoti darbinieki, kuriem tika aprēķinātas un izmaksātas algas.

Apsūdzībā norādītajam, ka SIA /nosaukums A/ rēķinos bija naudas līdzekļi 200 231,33 latu apmērā, un šī nauda bija jāizlieto šādu nodokļu samaksai: pievienotās vērtības nodoklim (turpmāk tekstā PVN) 13 991,63 latu apmērā, valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām (turpmāk tekstā VSAOI) 25 953,90 latu apmērā, iedzīvotāju ienākuma nodoklim (turpmāk tekstā IIN) 12 728,97 latu apmērā, viņš nepiekrīt. SIA /nosaukums A/ rēķinos esošie naudas līdzekļi 200 231,33 latu apmērā laikā no 2008. gada līdz 2009. gadam tika izlietoti materiālu pirkšanai un pakalpojumu sniegšanai, tas ir, ar PVN apliekamu darījumu veikšanai, kuru rezultātā arī radies PVN parāds 13 991,63 lats, un šī parāda nebūtu, ja šie naudas līdzekļi netiktu izlietoti šo ar PVN apliekamu darījumu veikšanai. Tāpat šie naudas līdzekļi tika izlietoti darba algu izmaksāšanai darbiniekiem par darbu 2008.-2009. gadā, un sakarā ar šīm darba algām radās IIN uzrēķins 12 728,97 latu apmērā un VSAOI uzrēķins 25 953,90 latu apmērā, un šo parādu nebūtu, ja darbinieki netiktu nodarbināti un viņiem netiktu izmaksātas darba algas.

Liecināja, ka laika periodā no 2008. gada septembra līdz 2009. gada oktobrim veiktas PVN iemaksas budžetā ne mazāk kā 10 156,89 latu apmērā. Viņam ir zināms, ka darba algas darbiniekiem ir jāizmaksā pirmām kārtām, pirms citiem izdevumiem. Laika periodā no 2008. gada jūlija līdz 2010. gada jūnijam SIA /nosaukums A/ uz darba līgumu pamata tika nodarbināti darbinieki, kuriem bija noteikts samērīgs atalgojums, un izmaksāta darba samaksa kopumā vismaz 66 095,89 latu apmērā. Šajā laika periodā veiktas arī VSAOI iemaksas budžetā ne mazāk kā 14 500 latu apmērā un IIN ne mazāk kā 10 345 latu apmērā.

Uzskata, ka SIA /nosaukums A/ saimnieciskā darbība tika plānota un organizēta tādā veidā, lai no ģenerāluzņēmēja saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem par paveikto darbu saņemtie naudas līdzekļi būtu pietiekami, lai segtu izdevumus. Taču 2008.-2009.gadā ģenerāluzņēmēji, piemēram, kompānija /Nosaukums D/neapmaksāja SIA /nosaukums A/ kā apakšuzņēmēja izpildītos darbus, un tādēļ trūka naudas izdevumu apmaksai un SIA /nosaukums A/ faktiski kļuva maksātnespējīga. Viņa paskaidrojumus par SIA /nosaukums A/ saimniecisko darbību apstiprina dokumenti, tas ir, gada pārskats par 2008. un 2009. gadu, līgumi, izpildīto darbu pieņemšanas-nodošanas dokumentācija, preču pavadzīmes, norēķinu un cita dokumentācija, kā arī dokumenti, kas attiecas uz nodarbinātajiem darba ņēmējiem. Norādīja, ka 2010. gada 1.jūnijā ar Daugavpils tiesas lēmumu tika ierosināta SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa lieta. 2010. gada 12. jūlijā ar Daugavpils tiesas spriedumu SIA /nosaukums A/ atzīta par maksātnespējīgu, bet ar Daugavpils tiesas 2013. gada 29. aprīļa lēmumu maksātnespējas process ir izbeigts. Viņš kā SIA /Nosaukums A/ /amats/ par to, ka SIA /Nosaukums A/ 2008. un 2009. gadā nepārtrauca savu saimniecisko darbību un nepasludināja sevi par maksātnespējīgu ir saukts pie krimināltiesībām un sodīts par maksātnespējas pieteikuma neiesniegšanu. Uzskata, ka nav rīkojies ļaunprātīgi, nav slēpis vai izsaimniekojis SIA /Nosaukums A/ naudu vai mantu un nav darījis neko tādu, kādēļ SIA /Nosaukums A/ nesamaksāja nodokļus par 2008.-2009. gada veikto saimniecisko darbību (5. sējums, lietas 103.-105. lapa).

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, tiesa atzīst, ka apsūdzētā vaina viņam celtajā apsūdzībā ir pierādīta ar cietušā Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvja /pers. I/, liecinieku /pers. P/, /pers. T/, /pers. V/ un /pers. U/ liecībām, grāmatvedības ekspertes /pers. N/ liecību, grāmatvedības ekspertīzes atzinumu, pārējiem lietas materiāliem to kopumā un savstarpējā saistībā.

Cietušā Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk tekstā VID) pārstāvis /pers. I/ tiesai liecināja, ka VID saņēma informāciju par to, ka apsūdzētais izvairījās no nodokļu nomaksas. VID pieteiktā kaitējuma kompensācija veidojas no SIA /Nosaukums A/ nenomaksātajiem nodokļiem, proti, iedzīvotāju ienākuma nodokļa – 18 111,69 *euro* apmērā, kas ir izveidojies saskaņā ar pašas komercsabiedrības iesniegtajiem ziņojumiem par laika periodu no 2007. gada novembra līdz 2010. gada jūnijam. Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu parāds ir izveidojies 36 929,07 *euro* apmērā, kas ir radies no pašas komercsabiedrības iesniegtajiem ziņojumiem par laika periodu no 2007. gada novembra līdz 2010. gada jūnijam. Pievienotās vērtības nodoklis netika nomaksāts 19 908,30 *euro* apmērā, kas izveidojies, pamatojoties uz pašas Sabiedrības ar ierobežotu atbildību pievienotās vērtības deklarācijām par laika posmu no 2007. gada decembra līdz 2010. gada maijam. Uzņēmuma valsts riska nodevas parāds ir 39,73 *euro* apmērā, kas izveidojies uz pašas Sabiedrības ar ierobežotu atbildību sniegtajiem ziņojumiem par laika posmu no 2008. gada jūnija līdz 2010. gada jūnijam. Liecināja, ka nodokļu uzrēķins tika pārtraukts 2010. gada 12. jūlijā, kad tika uzsākts maksātnespējas process. Nodokļi VID nav atlīdzināti. VID maksātnespējas procesā piedalījās kā kreditors. Pienākums maksāt ir noteikts likumā, likuma pantu uzskaitījums ir minēts kompensācijas pieteikumā, kā arī ir norādīti precīzi termiņi, līdz kuram laikam ir jāsamaksā konkrētais nodoklis vai nodeva. Nodokļu un nodevu maksājuma summas Sabiedrība ar ierobežotu atbildību pati norādīja savās deklarācijās un ziņojumos, nav pamata apšaubīt nodokļu apmēru un to, ka šīs summas ir jāmaksā, jo to norādīja pats nodokļu maksātājs. Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 50. panta pirmās daļas otrajā punktā norādīts, ka maksātāja pienākums ir noteiktajā termiņā un pilnā apmērā samaksāt nodokļus un nodevas. Nodokļu maksātājs var griezties VID ar lūgumu atlikt nodokļu nomaksu, lūgums tiek izvērtēts, un kompetenta amatpersona sniedz atzinumu, vai tiešām ir pamats nodokļu nomaksas termiņa pagarināšanai, vai nav. No lietas materiāliem neizriet, ka šāda veida lūgumi no SIA /Nosaukums A/ tika izteikti. Likums nosaka, ka nodokļi un nodevas jāmaksā noteiktajā termiņā, nodokļu nenomaksāšana tiek vērtēta atsevišķā procesā. Likumā ir noteikti nodokļu nomaksas termiņa pagarināšanas izvērtēšanas kritēriji. Uzņēmuma darbība jāveic tādā veidā, lai tiktu veikti visi maksājumi, un nodokļu un nodevu nomaksas termiņi ir noteikti, un pēc ziņojumu vai deklarācijas iesniegšanas, šie nodokļi ir jāmaksā. Ikdienā nav piemērojams uzņēmēju lūgums par nodokļa samaksas termiņa pagarināšanu vai atlikšanu. Uzņēmumā finansiālo grūtību laikā ir jāsabalansē izdevumi, vai jāsamazina uzņēmējdarbības apjoms, vai jāsaņem papildus līdzekļi – kredīti, aizņēmumi. Ikkatra uzņēmēja pienākums ir samaksāt likumā noteiktos nodokļus un nodevas. VID konstatējot uzņēmēja parādus, uzņēmējam sūta brīdinājumus, veic nodokļu piedziņu. VID bija tiesības uzņēmuma bankas kontiem uzlikt inkaso, tas ir viens no veidiem, kā tiek piedzīti nenomaksātie nodokļi. Ja uzņēmuma vadītājs redz, ka viņš nav

spējīgs veikt uzņēmējdarbību un maksāt nodokļus, uzņēmumam jāpiesaka maksātnespēja. VID ir tādas tiesības kontrolēt uzņēmuma parādu atgūšanas procesu maksātnespējas procesa laikā, bet tas nav dienesta pienākums, šis pasākums ir izmantojams ļoti reti. VID rakstiski brīdina nodokļu nemaksātāju par to, ka iestājas maksātnespējas pazīmes, vai brīdina par nenomaksātajiem nodokļiem.

Liecināja, ka taksācijas periods – tas ir periods, par kuru aprēķināts nodokļi, katrā likumā ir noteikts savs termiņš nodokļu nomaksai. Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas ir jāsamaksā viena mēneša laikā pēc deklarācijas iesniegšanas. Uzņēmuma ienākumu nodoklis ir jāsamaksā gada beigās pēc bilances sastādīšanas. Uzņēmumu riska nodoklis ir jāsamaksā līdz nākamā mēneša 15. datumam. SIA /Nosaukums A/ iedzīvotāju ienākumu nodokļa pamatparāds sāka veidoties no 2007. gada novembra. Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu nenomaksātais parāds sāka veidoties no 2007. gada novembra. Pievienotās vērtības nodokļa pamatparāds sāka veidoties no 2007. gada decembra. Uzņēmuma riska nodokļa parāds sāka veidoties no 2008. gada jūnija. Uzņēmējam ir jārīkojas tā, lai viņam būtu līdzekļi nodokļu nomaksai. Uzņēmējdarbība nav iespējama bez nodokļu nomaksas, tāpēc nav runas par to, ka var veikt uzņēmējdarbību bez nodokļu samaksas, tas ir pretēji likumam un veselajam saprātam, kā rīkoties – tas uzņēmējam jāizlemj pašam. Pret SIA /Nosaukums A/ vairākkārtēji tika piemērots inkaso, tādā veidā uzņēmuma parādi daļēji tika dzēsti. VID auditi un tematiskās pārbaudes uzņēmumā netika veiktas. Ir speciāla sistēma, kura izvērtē uzņēmuma riska analīzi, un tad noteiktas amatpersonas izlemj maksātnespējas riska varbūtību.

No 2008. gada 25. augusta līdz 2010. gada 30. septembrim vairākkārtēji tika veikta nenomaksāto nodokļu piedziņa, kā arī uzņēmums pats labprātīgi maksāja noteiktas summas. No tā laika perioda tika veikti daudzi parāda piedziņas pasākumi. Kad bija beidzies nodokļu nomaksas termiņš, VID bija likumīgs pamats veikt nodokļu parāda piedziņu. Kaitējuma kompensācija sastāv tikai no pamatnodokļiem, šo summu deklarēja pats uzņēmuma īpašnieks, jo ņemot vērā to, ka VID neveica pārbaudes, tāpēc uzņēmuma nodokļu uzrēķins netika veikts. Kaitējuma kompensācijā nav iekļauta ne soda nauda, ne arī procentu maksājumi.

No 2007. gada uzņēmumam sāka veidoties nenomaksāto nodokļu parādi, un tie tikai palielinājās. VID nodokļu summu aprēķināja līdz brīdim, kad tika uzsākts maksātnespējas process - līdz 2010. gada jūnijam. VID uzskata, ka pieteiktā kompensācija ir pamatota un piedzenama pieteiktajā apmērā.

Liecinieks/pers. P/ tiesai liecināja, ka viņš tika iecelts par SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa administratoru. Maksātnespējas process tika ierosināts 2010. gada 12. jūlijā un 2013. gada 29. aprīlī tas tika pabeigts. Viņš parādnieka pārstāvim - /amats/ /pers. B/ nosūtīja vēstuli, kurā lūdza iesniegt dokumentāciju un sniegt informāciju par aktuālo uzņēmuma stāvokli. Atbilstoši maksātnespējas lietas materiāliem, liecinieks vienu reizi lūdza lietu atlikt, jo apsūdzētais neiesniedza dokumentus, lai liecinieks pilnvērtīgi varētu dot savu atzinumu par to, vai uzņēmums ir maksātnespējīgs. Pēc otrreiz noliktās tiesas sēdes dokumentus viņš nesaņēma, bet viņam bija iespēja sagatavot informāciju par uzņēmumu, balstoties tikai uz publiskajos reģistros pieejamiem datiem. Balstoties uz šiem datiem, tika sagatavots pārskats, un tas tika iesniegts Daugavpils tiesā. Tiesa izvērtējot šos apstākļus, atzina, ka maksātnespējas procesa pazīme ir - aktīvu kopsummas apmērs ir mazāks par saistību apmēru. Tiesa atzina, ka SIA /Nosaukums A/ ir maksātnespējīgs. Pēc tam viņš veica šī uzņēmuma maksātnespējas administrēšanu, un 2013. gada 29. aprīlī maksātnespējas process tika pabeigts.

Sagatavojot maksātnespējas lietu, administratoram ir jāvadās no likuma " Par grāmatvedību", bilances datiem ir jābūt patiesiem un pārredzamiem, liecinieks varēja konstatēt tikai publiskajos reģistros pieejamos datus un personas mutiskos apgalvojumus. Kontaktējās ar partneru pārstāvjiem telefoniski un izmantojot e-pastu. No publiskajiem reģistriem viņš konstatēja, ka uzņēmumam pieder transportlīdzeklis, kuru maksātnespējas procesa laikā izdevās pārdot. Tika konstatētas saistības ar uzņēmumu /nosaukums U/, šo parādu viņam izdevās piedzīt, pārējās lietas viņam netika nodotas un neviens no kreditoriem neapstrīdēja bilanci un bilance tika apstiprināta kreditoru sapulcē. Maksātnespējas procesa laikā uzņēmuma parādi netika dzēsti. Vienīgais, ko varēja konstatēt pēc kreditoru pieteikuma bija tas, ka VID bija viens no kreditoriem, kuram uzņēmums nesamaksāja nodokļus. Dalībnieki kreditoru sapulcē nobalsoja par to, ka pilnvērtīgam auditam netiek piešķirti pietiekami līdzekļi, kas būtu par pamatu tam, lai konstatētu, kādā veidā uzņēmumam radās parādi. No kreditoru prasījuma liecinieks konstatēja, ka VID pilnīgi pamatoti veica nodokļu aprēķinus un kreditoru prasījums tika atzīts, un iekļauts kreditoru reģistrā. Nav iespējams atbildēt par to, kāds bija cēlonis tam, ka uzņēmumam radās parādi. Uzņēmumam parādi bija ne tikai pret VID, bet arī pret citiem kreditoriem. Trīs darbiniekiem bija darba algas parādi, daļēji šie parādi tika kompensēti maksātnespējas procesa ietvaros, izmantojot Maksātnespējas administrācijas speciāli paredzētos līdzekļus. Pret pārējiem kreditoriem uzņēmuma saistības netika izpildītas, vienīgie līdzekļi tika iegūti pārdodot transportlīdzekli, kad tika segts viens kreditoru parāds, un tas kopumā nesedza administratora atlīdzību.

Liecināja, ka nebija iespējams konstatēt vai, izņemot /nosaukums U/, uzņēmumam bija arī citi debitori, jo liecinieka rīcībā nebija šādu datu. Liecinieks komunicēja ar parādnieka pārstāvi, diemžēl komunikācija bija nepilnvērtīga, jo vairākkārtīgi, kad liecinieks lūdza sniegt dažādu informāciju, parādnieka pārstāvis aizbildinājās ar veselības stāvokļa pasliktināšanos, atrašanos slimnīcā, un bija arī citi iemesli savu pienākumu nepildīšanai. Izmantojot administratora viltību, liecinieks /nosaukums U/ nosūtīja Norēķinu salīdzināšanas aktu, un grāmatvede atbildēja, ka patiešām šāds parāds pastāv. Liecinieks norādīja, ka viņi atzina parāda esamību, grāmatvedības salīdzināšanas akts to apstiprina, līdz ar to viņi samaksāja naudu. No /nosaukums U/ tika saņemti apmēram 2 000 *euro* vai 2000 lati, tā tika izmaksāta par administratora atlīdzību, par ko nobalsoja sapulcē. Ar kreditoru sapulces lēmumu un saskaņā ar likumu tika noteikta administratora atlīdzība 5 minimālo mēnešalgu apmērā. Pirms maksātnespējas procesa un maksātnespējas procesa laikā bija vēl papildus izdevumi, par to lēma kreditoru sapulcē, šie lēmumi ir publiski pieejami Maksātnespējas reģistrā. Tika pārdots viens transportlīdzeklis par 400 latiem, tas bija vienīgais transportlīdzeklis, kurš bija reģistrēts Ceļu satiksmes drošības direkcijas

datu bāzē. Transportlīdzekļa pārdošanas vērtība tika saskaņota kreditoru sapulcē, transportlīdzekļa tirgus novērtējums netika veikts. Ja tas būtu licencēta eksperta vērtējums, tas prasītu papildus naudas līdzekļus. 400 lati tika izlietoti administratora atlīdzības nepilnīgai samaksai. Grāmatvedības dokumentus no /pers. B/ liecinieks nepārņēma. Neatceras, vai vēl kādam kreditoram sūtīja Norēķinus salīdzinošus aktus. Administratoriem nav pienākums glabāt maksātnespējas lietvedības dokumentus, tie tika nodoti uzglabāšanai arhīvā.

Liecinieks nebija saņēmis uzņēmuma dokumentus, tāpēc tie netika nodoti valsts arhīvā. Liecinieks kārtoja bilances dokumentus, norēķinus salīdzinoši akti bija tikai tādas formālas vēstules, jo viņš nevarēja tos patiesi sagatavot, viņš tos sūtīja tikai izmantojot administratora viltību, lai izaicinātu debitorus sniegt pilnvērtīgas atbildes.

Kad liecinieks tika iecelts par SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas administratoru, uzņēmumam nebija naudas līdzekļu, kas ļautu samaksāt nodokļu parādus. Pie liecinieka griezās kreditori, viens no tiem bija VID. Maksātnespējas procesa laikā līdzekļi kreditoru prasījumu segšanai vispār netika iegūti, vienīgie līdzekļi darbinieku darba algu apmaksai tika iegūti no maksātnespējas administrācijas speciāli tam paredzētā konta. Viss pārējais, kas tika iegūts maksātnespējas procesa laikā, – parāds no /nosaukums U/ un naudas līdzekļi no autotransporta pārdošanas tika izlietoti kā to likums paredz, sākotnēji maksātnespējas procesa izdevumu segšanai. Izmaksas sastāv no maksātnespējas procesa izdevumiem un administratora atlīdzības, kuru nosaka "Maksātnespējas likums" un izdevumus apstiprina un pieņem kreditoru sapulce. Izdevumi un atlīdzība bija lielāki, nekā izdevās iegūt no transportlīdzekļa pārdošanas un /nosaukums U/ parāda atgūšanas. Izejot no kreditoru prasījuma, bija zināma summa, kuru SIA /Nosaukums A/ bija parādā VID par nenomaksātajiem nodokļiem. SIA /Nosaukums A/ 2013. gadā tika izslēgts no Komercuzņēmumu reģistra. Parādu uzrēķins tiek pārtraukts ar brīdi, kad tiek uzsākts maksātnespējas process.

Lieciniece/pers. T/ tiesai liecināja, ka 2008.gadā vai 2009.gadā viņa strādāja SIA /Nosaukums A/ par /amats/. Viņas darba pienākumos ietilpa grāmatvedības dokumentu pārbaude, piedalīšanās konkursos, materiālu iegāde. Finanšu jomā 2008.-2009.gads bija krīzes gads, tāpēc uzņēmumam radās finansiālas grūtības. Uzņēmuma darbība notiek pateicoties vinnētajiem uzņēmuma konkursiem, tāpēc uzņēmums pastāvīgi piedalījās būvniecības konkursos, taču vairākos konkursos zaudēja. Konkursu nolikumos minēts, ka vinnē tas uzņēmums, kurš piedāvā viszemāko cenu. Varbūt kaut kādi finanšu kritēriji neatbilda nolikuma nosacījumiem, tāpēc nevinnēja. Darbiniekus, it īpaši būvdarbu vadītājus atlaist no darba bija nelietderīgi, jo tie bija augsti kvalificēti darbinieki un tos ar lielāko prieku pieņemtu darbā uzņēmuma konkurenti. Liecināja, ka /pers. B/ bija SIA /Nosaukums A/ /amats/, faktiskais uzņēmuma /amats/. Tā kā /pers. B/ ir speciālists būvniecības jomā, visus lēmumus pieņēma tieši viņš. Viņa nevar pateikt laiku, kad konstatēja, ka uzņēmumam ir parādi. Būvniecības uzņēmums vienmēr cer, ka, vinnējot būvniecības konkursā, viņam būs iespēja segt parādus. /pers. B/ vienmēr vēlējās nomaksāt parādus. Uzņēmuma parādi radās līdz ar krīzes iestāšanos valstī. /pers. B/ zināja par uzņēmuma parādiem, iespēju robežās tos maksāja. Vajadzēja maksāt darba algas un obligātos komunālos maksājumus – īri, elektrību, telefonu, apdrošināšanu, vajadzēja uzturēt arī ofisa telpas. /pers. B/ vēlāk noslēdza nomas līgumu ar citiem noteikumiem, līdz ar to bija iespēja samazināt uzņēmuma izdevumus. /pers. B/ vairākkārtēji izvērtēja to, no kā varētu atteikties, lai būtu mazāks izdevumu apmērs, uzņēmums nedrīkstēja pazaudēt darba kolektīvu. Arī tagad piedāvāto būvniecības konkursu izpildes rezultātā peļņa ir ļoti zema. Kad uzņēmumā tika uzsākts maksātnespējas process, lieciniece tajā vairs nestrādāja. 2009.gadā viņa darba attiecības ar SIA /Nosaukums A/ izbeidza.

Liecināja, ka grāmatvedības atzinumā norādītie Ls 13 000 viņai netika izmaksāti, tā tika izņemta no bankas konta, daļa naudas tika ieskaitīta uzņēmuma kasē, daļa tika izmantota avansa norēķinam, kā arī nauda tika izlietota saimniecības mērķiem un tā darbībai. Kad lieciniece strādāja SIA /Nosaukums A/, viņa bija informēta par nenomaksāto valsts obligāto apdrošināšanas iemaksu un pievienotās vērtības nodokļu parādu. Viņas darbības laikā pasūtījumi tika izpildīti, uzņēmuma bankas kontos no pasūtītājiem nauda tika ieskaitīta, bet tās nepietika uzņēmuma nodokļu parāda pilnīgai nomaksai. Ja uzņēmumam nav naudas, uzņēmums var noformēt kredītu, kā arī ir jāizvērtē uzņēmuma aktīvu daudzums. Visoptimālākais risinājums ir pagaidīt 1-2 mēnešus, vinnēt konkursā un tad būs iespēja nomaksāt parādus, katrā būvniecības kompānijā ir šāds stāvoklis.

Liecināja, ka /pers. B/ bija zināms par nenomaksātajiem nodokļu parādiem. Neatceras, vai apsūdzētais lūdza VID nodokļu parāda samaksas pagarināšanu, jo lūgumam ir jābūt argumentētam, bet ar dienestu ir grūti par kaut ko vienoties. /pers. B/ pastāvīgi lasīja konkursa nolikumus, piedalījās konkursos, lai izkļūtu no šīs situācijas. Viņa, kā uzņēmuma /amats/ kopā ar /pers. B/ apsprieda jautājumu par maksātnespējas procesa pieteikumu. /pers. B/ nevēlējās pieteikt uzņēmuma maksātnespēju ar tik lielu parādu apmēru, viņš vēlējās vinnēt konkursos un tikai bezizejas gadījumā pieteikt uzņēmuma maksātnespēju. Viņa nezina vai uzņēmums bija parādā arī citiem kreditoriem. Viņa nevar precīzi pateikt par darba algu, taču, ja uzņēmumam nebija līdzekļu, nebija iespējams samaksāt darba algu. Ja uzņēmums nemaksā darba algas, tad tas nozīmē, ka uzņēmums nebūs spējīgs nomaksāt nodokļus.

No 2007. gada līdz 2009. gada uzņēmums darbojās un izpildīja pasūtījumus. Būvniecības nozarē līgumā tiek atrunāts par to, kādā termiņā pasūtītājs norēķināsies par pasūtījumiem. Liecinieces darbības laikā ne visi pasūtītāji laicīgi norēķinājās, bija parādi, viņi veica parādu piedziņas pasākumus, skaidroja iemeslus, gadījās, ka tika novērsts uzņēmuma izpildīto darbu kvalitātes trūkums. Lieciniece neatceras vai uzņēmumā tika veikta priekšapmaksa par izpildītajiem darbiem. Lai saņemtu avansa priekšapmaksu, obligāti jābūt nodrošinājumam un bankas apdrošināšanai, visdrīzāk, ka priekšapmaksu uzņēmums nesaņēma. Kad darbi tiek veikti, bet vēl nav nodoti pasūtītājam, uzņēmuma darbiniekiem algas jāmaksā no uzņēmuma konta, kā arī par materiāliem bija jāmaksā no uzņēmuma līdzekļiem.

Lieciniece/pers. U/ tiesai liecināja, ka viņa strādāja SIA /Nosaukums A/ par /amats/ no 2007. gada līdz 2009. gada novembrim, viņas pienākumos ietilpa atskaišu un pārskatu sagatavošana, to nosūtīšana VID, kā arī gada ienākumu

deklarācijas sastādīšana. Viņas pienākumos ietilpa arī grāmatvedības bilances sastādīšana un nodokļu aprēķins. SIA /Nosaukums A/ vadītājs bija /pers. B/. 2009. gada vasarā uzņēmumam nebija būvobjektu pasūtījumu, līdz ar to nebija līdzekļu nodokļu apmaksai, uzņēmums cerēja uzvarēt konkursos. /pers. B/ bija zināms nodokļu parāda apmērs, arī liecinieces pienākumos ietilpa uzņēmuma vadītāju informēt par uzņēmuma finansiālo stāvokli. Nebija būvobjektu, tāpēc uzņēmumam nebija līdzekļu, iespēju robežās nodokļi un parāds par darba algu tika maksāti. Nodokļu nomaksu un naudas līdzekļu pārskaitīšanu lieciniece izpildīja tikai pēc uzņēmuma vadītāja norādījuma. Uzņēmuma rīcībā nebija pamatlīdzekļu, kurus varēja pārdot un tādā veidā segt parādus. 2009. gada vasarā uzņēmuma situācija bija smaga. Būvniecības nozares darbība ir riskants process, jo būvobjekts var rasties tūlīt, vai tikai pēc ilga laika, varēja gaidīt uzņēmuma uzvaru konkursā, vai arī beigt uzņēmējdarbību. Kad uzņēmuma bankas kontos ienāca naudas līdzekļi, vispirms bija jānorēķinās ar piegādātājiem, kā arī bija jāmaksā darba algas. Kad uzņēmuma bankas kontos tika ieskaitīti naudas līdzekļi, vienmēr nodokļi daļēji tika maksāti. Jautājumus par uzņēmuma finansiālā stāvokļa uzlabošanu pieņēma uzņēmuma vadība. /pers. B/ vēlējās strādāt arī turpmāk, tāpēc vispirms viņš saviem darbiniekiem maksāja darba algu, lai saglabātu darba kolektīvu. Uzņēmuma nodokļa parādi tika dzēsti labprātīgi, kā arī inkaso kartībā. Liecināja, ka tad, kad viņa no 2007. gada līdz 2009. gadam strādāja par grāmatvedi, daži darbinieki tika atlaisti no darba. Atbrīvojot darbinieku no darba, tika izsniegts paziņojums par izmaksāto darba algu un nomaksātajiem nodokļiem. Kad liecinieci atbrīvoja no darba, SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process vēl nebija uzsākts. SIA /Nosaukums A/ krājās parādi par visiem uzņēmuma nenomaksātajiem nodokļiem. Uzņēmuma bilanci lieciniece sastādīja tikai par 2008. gadu. Atceras, ka 2009. gadā VID uzņēmumam sūtīja rakstiskus brīdinājumus par nenomaksāto nodokļu parādu. Lieciniece /pers. B/ parādīja šos brīdinājumus, /pers. B/ par to ļoti pārdzīvoja, jo viņš vēlējās turpināt uzņēmējdarbību. Atceras, kad tika veikts inkaso, uzņēmuma manta netika aprakstīta un uzņēmuma bankas konti netika bloķēti. Kad uzņēmumam bija finansiālas grūtības, VID tika nosūtīti lūgumi par nodokļu nomaksas termiņa atlikšanu vai nodokļa parāda nomaksas grafika sastādīšanu.

Liecinieks/pers. V/ apstiprināja savas pirmstiesas izmeklēšanā sniegtās liecības par to, ka viņš Valsts ieņēmumu dienesta /nodaļas nosaukums/ nodaļā strādā par /amats/. Saskaņā ar amata aprakstu, viņa darba pienākumos ietilpa darbs ar nodokļu parādniekiem, tas ir, sazināties ar nodokļu maksātāju, noskaidrot parādu rašanās iemeslus un tā samaksas iespējas, ievadīt informāciju Nodokļu informācijas sistēmā, izskaidrot nodokļu maksātājiem parādu rašanās, nokavējuma naudas aprēķināšanas un citus jautājumus, kas saistīti ar parāda izcelsmi un piedziņu; sazināties ar nodokļu maksātājiem, kuriem tuvojas nodokļu un citu maksājumu samaksas termiņi, un noskaidrot samaksas iespējas; pieņemt nodokļu parādnieku paskaidrojumus par nodokļu parādu rašanās iemesliem un nomaksas termiņiem, sagatavot atbildes uz nodokļu parādnieku iesniegumiem, kontrolēt iesniegumos minēto saistību izpildi; izpildīt lēmumus par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Liecināja, ka iedzīvotāju ienākuma nodokļa parāds SIA /Nosaukums A/izveidojās laikā no 2008. gada 25. augusta līdz 2010. gada 10. jūnijam, valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu parāds izveidojās laikā no 2008. gada 27. oktobra līdz 2010. gada 25. maijam un uzņēmējsabiedrības riska valsts nodevas parāds izveidojās laikā no 2009. gada 15. jūlija līdz 2010. gada 15. jūlijam pēc darba devēja ziņojumiem. Iekšzemē iekasētā pievienotās vērtības nodokļa parāds izveidojās laikā no 2008. gada 15. oktobra līdz 2009. gada 16. novembrim pēc pievienotās vērtības nodokļa mēneša deklarācijām, kurā norādāmi budžetā maksājamie nodokļi. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa, valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu un uzņēmējsabiedrības riska valsts nodevas parāds izveidojies pēc darba devēja ziņojumiem. Iekšzemē iekasētā pievienotās vērtības nodokļa parāds izveidojies pēc pievienotās vērtības nodokļa mēneša deklarācijām. Nodokļu parādi SIA /Nosaukums A/izveidojās sakarā ar tekošo nodokļu maksājumu nomaksas nepilnā apmērā valsts budžetā. Pret SIA /Nosaukums A/ tika veikti piedziņas pasākumi jau kopš 2001.gada. Laika posmā no 2008.gada 27.augusta līdz 2010.gada 7.aprīlim pret SIA /nosaukums A/ tika veikti dažādi piedziņas pasākumi, tai skaitā, 27.08.2008., 25.11.2008., 29.04.2009., 04.06.2009. inkaso uzdevumi, kā rezultātā no SIA /nosaukums A/ bankas konta /nosaukums V/ tika iegūti 7114, 36 *euro,* 12805,85 *euro*, 71227,11 *euro*, 4268,62 *euro* līdzekļi parādu nomaksai. Tika sūtīti brīdinājumi un atgādinājumi par nokavētiem nodokļu maksājumiem, kā arī 2010.gada 3.martā tika nosūtīts brīdinājums par maksātnespējas pieteikuma iesniegšanu, kas netika iesniegts. Par piedziņas pasākumiem pret SIA /nosaukums A/ liecinieks liecināja, ka pirmo reizi SIA /nosaukums A/ parādnieku sarakstā parādījās 2008.gada janvārī, kad netika nomaksāti tekošie nodokļu maksājumi un liecinieks uzsāka veikt nepieciešamus piedziņas pasākumus, lai nodrošinātu nodokļu parāda savlaicīgu iekasēšanu valsts budžetā. Viens no piedziņas pasākumiem 2008.gada sākuma bija inkaso rīkojumi uz kontiem kredītiestādes. 2010. gada februārī SIA /nosaukums A/ norēķinu kontiem bija uzlikti inkaso uz Ls 62216,03 (EUR 88525,44), inkaso rezultātā iemaksas netika veiktas. Piedziņas pasākumi tika veikti, pamatojoties uz VID /nodaļas nosaukums/ /amats/ /pers. AB/ 2008. gada 12. marta lēmuma Nr. 16-9/5275 par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu un VID /nodaļas nosaukums/ vadītājas /pers. AB/ 2009. gada 30. marta lēmuma Nr. 16-9/13297par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu. Liecināja, ka 2009. gada 9. aprīlī SIA /nosaukums A/ /amats/ /pers. B/ sniedza rakstisku paskaidrojumu, ka uzņēmuma darbības veids ir celtniecība, parādi izveidojās sakarā ar smagiem ekonomiskiem apstākļiem pasaulē un Latvijā. SIA /nosaukums A/ piedalās būvniecības objektu konkursos un uz to brīdi bija parakstīti būvniecības līgumi. Nodokļu parādus solīja nomaksāt pa daļām: 2009. gada maijā EUR 14228,72 (Ls 10000), 2009.gada jūnijā EUR 11382,97 (Ls 8000), 2009.gada jūlijā EUR 14228,72 (Ls 10000), 2009.gada augustā EUR 14084,89 (Ls 9898,92). Nodokļu parādi tika samaksāti daļēji EUR 10517,10 (Ls 7391,46). Ar SIA /nosaukums A/ amatpersonu /pers. B/ tika vairākkārt telefoniski apspriests jautājums par savlaicīgu kārtējā nodokļu parāda nomaksu, taču nodokļu parādi netika samaksāti. SIA /nosaukums A/no piedziņas pasākumu uzsākšanas ir veicis nodokļu parāda maksājumus labprātīgi daļēji: IIN - EUR 4946,57 (Ls 3476,47), VSAOI - EUR 15935,11 (Ls 11199,26), PVN-EUR 9045,84 (Ls 6357,45) un URVN - EUR 96,04 (Ls 67,50). Nodokļu parādi pilnīgi netika nomaksāti. Piedzīts valsts budžetā

pēc inkasācijas uzdevumiem no 2008.gada sākuma līdz 2010. gada februārim: IIN – EUR 12805,85 (Ls 9000), VSAOI - EUR 19920,21 Ls 14000), PVN-EUR 7891,02 (Ls 5545,84) un URVN-EUR 12,75 (Ls 8,96).Saskaņā ar VID Nodokļu informācijas sistēmā esošo informāciju SIA /nosaukums A/ pamatparāds uz 30.09.2010. sastāda: IIN - Ls 12728,97 (EUR 18111,69), VSAOI - Ls 25953,90 (EUR 36929,07), PVN - Ls 13991,63 (EUR 19908,30) un URVN - Ls 27,92 (EUR 39,73). Nodokļu parādi apturēti 2010. gada 12. jūlijā, pamatojoties uz Daugavpils tiesas 2010.gada 12.jūlija spriedumu (lietas Nr.C12204110) ar kuru pasludināts SIA /nosaukums A/ maksātnespējas process. Maksātnespējas procesa laikā nodokļu parādi nav piedzīti. Piedziņas laikā manta, uz kuru varētu vērst piedziņu, netika konstatēta. 2010. gada 23. februārī sastādīts akts par mantas neesamību Nr. 60. SIA /nosaukums A/bija strādājošs uzņēmums, kurš norēķinus veica izmantojot kontus kredītiestādēs, ko apliecina iemaksas valsts budžetā pēc inkaso uzdevumiem. Liecināja, ka saskaņā ar likumu nosacījumiem, izvairīšanas no nodokļu nomaksas ir apzināta darbība vai bezdarbība, kuras dēļ nodokļi vai nodevas nav samaksātas pilnā apmērā vai daļēji. Nodokļu maksātāja pienākumi noteiktajā termiņā un pilnā apmērā nomaksāt nodokļu un nodevas, ka arī darba devēja pienākums ir veikt obligātas iemaksas par aprēķinātiem darba ienākumiem termiņā. Uzskata, ka SIA /nosaukums A/ amatpersonas rīcībā, pilnīgi nenomaksājot nodokļus valsts budžetam un neiesniedzot maksātnespējas pieteikumu tiesā, ir saskatāma izvairīšanas no nodokļu nomaksas (1. sējums, lietas 84.-86. lapa).

Tiesas sēdē liecinieks papildus liecināja, ka SIA /nosaukums A/ nodokļu parāds izveidojās 2008. gadā, par to nodokļu maksātājs gan mutiski, gan rakstiski tika brīdināts. Sakarā ar to, ka savlaicīgi netika samaksāts nodokļu parāds, tika pieņemts lēmums par bezstrīdus piedziņu, uz kura pamata uz uzņēmuma bankas kontiem tika uzlikti inkaso. Sākumā nauda tika iemaksāta, bet ar katru gadu arvien mazāk un mazāk, pieļāva, ka tas notika ekonomiskās krīzes ietekmē. Tad tika izpildīts nākamais nodokļu parāda piedziņas solis – tika izbraukts izņemt skaidru naudu, taču tā netika izņemta, jo pēc juridiskās adreses uzņēmuma vadītājs netika sastapts. Izpildot trešo nodokļu parāda piedziņas soli – tika pieņemts lēmums par mantas aprakstu /adrese A/, taču konstatēja, ka šajā adresē uzņēmums neatrodas. Tika nosūtīts brīdinājums par maksātnespēju, bet maksātnespējas process netika ierosināts, uz VID prasību nereaģēja, tāpēc tika ierosināts kriminālprocess. Viņš pats ar apsūdzēto nekad nav ticies. Liecināja, ka lēmumā par nodokļu parādu piedziņu tiek uzrādīts pamatparāds, nokavējuma nauda, un kopējais parāds, un, tā kā uzņēmumā audits netika veikts, soda nauda netika aprēķināta. Lēmumu par parāda piedziņu vienmēr pieņem nodaļas vadītājs. Inspektors konstatē nodokļu parādu, tad brīdina nodokļu maksātāju par parādiem, ja nodokļu parāds netiek nomaksāts, nodokļu inspektors izstrādā lēmuma projektu un virza to parakstīšanai nodaļas vadītājai. Lēmumā tiek iekļauta visa nodokļu parāda summa, ja nav nodokļu samaksas apturējuma vai termiņa pagarinājuma. Kad inkaso uzdevums tiek iesniegts bankā, nodokļa maksātājam ir tiesības saviem darbiniekiem izmaksāt 6 mēnešu vidējo darba algu. Parasti praksē uzņēmuma nodokļu parādi tiek apturēti ar sprieduma par maksātnespējas procesa pasludināšanas brīdi, šajā gadījumā tas notika ar 2010. gada 12. jūliju, maksātnespējas laikā parādi netiek piedzīti. 2010. gada 12. jūlijā tika pasludināts SIA /nosaukums A/ maksātnespējas process, bet 2013. gadā 27. maijā uzņēmums tika likvidēts. Pirmstiesas izmeklēšanā liecības sniedza, pamatojoties uz nodokļu informācijas sistēmas datu bāzē pieejamajām summām par nodokļu parādiem. Kad tiek piedzīti nodokļi, izmantojot inkaso uzdevumu, parāda nomaksa tiek sadalīta, iespējams, ka 60% apmērā tiek dzēsta pamatsumma, 40% apmērā nokavējuma nauda, to visu izrēķina datorprogramma, inspektors to nevar ietekmēt, tas ir noteikts ar noteikumiem.

Liecināja, ka likums "Par nodokļiem un nodevām" paredz iespēju pagarināt uzņēmuma nodokļu parādu atmaksas termiņu. Par nokavējuma naudas apturēšanu tiek noteikti stingri gadījumi. Šajā gadījumā uzņēmējs varēja lūgt pagarināt nodokļu parāda atmaksu, un tad tiek apturēta nokavējuma nauda. SIA /nosaukums A/ izteica lūgumu par nodokļu parāda atmaksas termiņa pagarināšanu uz 4 mēnešiem, bet to nepildīja. Tas nebija uzņēmuma iesniegums ar lūgumu, lai tiktu piešķirts nodokļu nomaksas termiņa pagarinājums, bet gan tikai lūgums, šajā sakarā lēmums par nodokļa parāda nomaksas termiņa pagarinājumu netika pieņemts. VID darbinieki parasti nodokļu maksātājam izskaidro viņam interesējošos jautājumus. Termiņa pagarinājumu piešķir tekošajam nodokļu maksājumam, bet uzņēmuma parāds izveidojās 2008. gadā, savukārt savu lūgumu uzņēmējs izteica 2009. gadā, bet saskaņā ar noteikumiem, termiņa pagarinājums ir jālūdz 30 dienu laikā. Inkaso rezultātā tika dzēsti parādi pēc pirmā lēmuma, bet kamēr tika pildīts pirmais lēmums, tekošie maksājumi netika maksāti, tāpēc tika pieņemts lēmums par šo maksājumu piedziņu.

Uzņēmuma bankas kontos nebija naudas, arī izbraucot izņemt skaidru naudu, tās nebija. Darbiniekiem izmaksājamā darba alga nodokļu maksātajam pašam ir jāpiesaka, pretējā gadījumā visa nauda tiks ieskaitīta par nodokļu parādiem. Šobrīd ir tāda kārtība, kad tiek uzlikts inkaso, VID norāda - lūdzu nenoņemt no bankas konta 6 mēnešu vidējo darba algas summu, iespējams, ka 2008.gadā šādas kārtības nebija, un visa nauda tika pārskaitīta nodokļu samaksai. Citām vajadzībām bankas kontos pieejamos līdzekļus izlietot nedrīkstēja, tikai inkaso uzdevuma pildīšanai. Nodokļu maksātajam ir pienākums nomaksāt parādus, ja nodokļu maksātājs nespēj nomaksāt uzņēmuma parādus, tad viņam ir jāsniedz maksātnespējas pieteikums. Valsts ieņēmumu dienests nosūtīja brīdinājumu, bet uzņēmējs nereaģēja, tad lieta tika virzīta uz Finanšu policiju, visas darbības tika izpildītas saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta rokasgrāmatu.

Paskaidroja, ka uzņēmējs drīkstēja izmaksāt darbiniekiem vidējo 6 mēnešu darba algu, prēmijas izmaksāt nedrīkstēja. VID rokasgrāmatā ir stingri noteikts ar likumu, ka jebkurā situācijā darbiniekiem ir jāizmaksā vidējā 6 mēnešu darba alga.

Banka neziņo VID, kurā laikā uzņēmuma bankas kontos parādās nauda, VID vienkārši pieņem lēmumu par nodokļu parāda piespiedu piedziņu un uzņēmuma bankas kontiem uzliek inkaso. VID pieņem lēmumu par bezstrīdus piedziņu, un nākamajā dienā uzliek inkaso, un inkaso ietvaros tiek piedzīta nauda parāda robežās. Ja inkaso uzdevuma ietvaros parāda summa tiek piedzīta nepietiekošā apmērā, inkaso uzdevums turpina savu izpildi. Komisijas maksa par inkaso uzdevuma izpildi ir 7 *euro*. Ja uzņēmuma bankas kontā naudas nav, inkaso uzdevums netiek pildīts, bet līdz ko nauda ienāk bankas kontā, tā automātiski tiek pārskaitīta uz valsts budžetu. Uzņēmuma bankas kontā nauda neienāca, bankas konts tika slēgts,

un inkaso uzdevums atgriezās bez izpildes. Liecināja, ka tad, kad liecinieks ieradās /adrese A/, ēkas administrators norādīja, ka šāds uzņēmums šajā adresē neatrodas, durvis bija slēgtas. Tika veikts pieprasījums par SIA /nosaukums A/ piederošajiem transportlīdzekļiem, bet to nebija. Lieciniekam nav informācijas par adresi - /adrese B/, iespējams, ka uzņēmuma juridiskā adrese tika mainīta vairākas reizes. 2010. gada 7. aprīlī Finanšu policijas pārvaldei tika nosūtīts ziņojums par konstatētajiem riskiem uzņēmumiem. Riski tādi, ka pastāvēja liels uzņēmuma nodokļu parāds, un maksātnespējas pieteikums netika iesniegts, tāpēc uz šī ziņojuma pamata Finanšu policija bija tiesīga ierosināt kriminālprocesu. Parasti skaidras naudas izņemšana notiek šādi - divi nodokļu inspektori un policijas pārstāvis dodas uz uzņēmumu, lūdz uzrādīt kases grāmatu vai žurnālu, un uzņēmumā esošo skaidro naudu izņem, un policijas pārstāvja pavadībā to ved uz banku. Gadījumā, ja nav skaidras naudas, tad tiek sastādīts akts par skaidras naudas izņemšanas neiespējamību, par to parakstās divi inspektori, policijas pārstāvis un liecinieks. Skaidras naudas izņemšana ir otrs naudas piedziņas pasākums. VID darbiniekiem ir jāpilda lēmumā noteiktie naudas piedziņas pasākumi, pirmkārt, jāizpilda inkaso, tad skaidras naudas izņemšana, un visbeidzot mantas apraksts. Uzņēmuma riska nodoklis ir obligāti maksājams nodoklis, tas paredzēts vispārēja maksātnespējas procesa uzturēšanai. Pēc VID brīdinājuma nosūtīšanas, SIA /nosaukums A/maksātnespējas process netika pieteikts, kaut arī bija norādīts termiņš maksātnespējas procesa iesniegšanai – 3 nedēļas. Uzņēmums nespēja visus nodokļus samaksāt termiņos, jo uzņēmumam nebija naudas līdzekļu, valstī bija grūta ekonomiskā situācija visās jomās, sevišķi celtniecībā.

Uzņēmējs sniedza paskaidrojumu, ka uzņēmumam ir noslēgti konkursi, cerēja nākotnē nomaksāt parādus. Darbiniekiem izmaksājamā darba alga ir noteikta ar likumu, VID ļauj uzņēmējam to izņemt no saviem bankas kontiem, pārējā nauda tiek ieskaitīta nodokļu nomaksai. VID ļauj uzņēmējam no saviem bankas kontiem izņemt darbiniekiem izmaksājamo darba algu tikai par tekošo mēnesi, uz iepriekšējiem mēnešiem tas neattiecas. Lēmuma par bezstrīdus piedziņu termiņš ir 3 gadi. Kad VID nosūta bankai inkaso uzdevumu, tas ir izpildāms nekavējoties, bankai ir pienākums uzņēmuma naudas līdzekļus pārskaitīt budžetā, bet, ja pusgada laikā uzņēmuma bankas kontos naudas līdzekļi neienāk, bankas kontu slēdz. Kad bankā atrodas inkaso uzdevums, uzņēmējs, izmantojot šo bankas kontu, nevar labprātīgi veikt maksājumus, uzņēmējs var veikt maksājumus no cita bankas konta.

Grāmatvedības eksperte /pers. N/ tiesai liecināja, ka /datums/viņa veica SIA /nosaukums A/ grāmatvedības tiesu ekspertīzi, sniegto atzinumu uzturēja. Ekspertīzē tika noteikts pārbaudāmais periods par laika periodu no 25.08.2008.-30.12.2010. Pēc krimināllietas materiālos esošo SIA /nosaukums A/ gada pārskatu datiem, tika veikti aprēķini un Eksperta atzinuma 9.lapā, 4.tabulā ir atspoguļoti nodokļu parādu apmēri. Kā izriet no 4.tabulas, SIA /nosaukums A/ 2006.gadā nodokļu parādu nebija, 2007.gadā jau sāka veidoties nodokļu parādi un 2008.gadā novērojams vislielākais nodokļu parāds. Liecināja, ka ekspertīzes veikšanai SIA /nosaukums A/ darījumu attaisnojuma dokumenti vispār nebija iesniegti. Ekspertīze tika veikta pēc uzņēmuma Virsgrāmatas datiem un pēc apgrozījuma pārskata datiem, citu attaisnojuma dokumentu nebija. Virsgrāmata ir dokuments, uz kura pamata tiek sastādīta bilance. Grāmatvedības darījumu uzskaitē primārs ir darījumu attaisnojošs dokuments, kurš tiek reģistrēts reģistros, tad tiek sastādīti apgrozījuma pārskati un šie dati tiek ierakstīti Virsgrāmatā, pēc šiem datiem tiek sastādīta bilance. Ja nav Virsgrāmatas, tad tiek izmantoti visi dokumenti, kuri sniedz jebkādu informāciju par uzņēmuma grāmatvedību. Uzņēmuma grāmatvedības dokumentiem jāatrodas pie tā vadītāja. Ja tiek uzsākts uzņēmuma maksātnespējas process, tad visi dokumenti ar pieņemšanas - nodošanas aktiem tiek nodoti maksātnespējas administratoram. Ekspertīzē izmantotās grāmatvedības ekspertīzes metodes numurs ir uzrādīts ekspertīzes Izpētes daļā - 3.lapā. Šī metode tiek uzskatīta par pārvaldes dokumentu un ar to ir iespējams iepazīties pie priekšnieka. Ekspertam tika uzdots jautājums par uzņēmuma ikmēneša ieņēmumiem un izdevumiem laika periodā no 25.08.2008. – 30.12.2010. Par pārbaudāmajiem periodiem, no 2009.-2010. ekspertam tika iesniegtas uzņēmuma Virsgrāmatas, bet Virsgrāmata par 2008.gadu netika iesniegta. Ekspertam izdevās gan ieņēmumus, gan izdevumus sadalīt pa mēnešiem konkrēti par 2009.gadu, bet par 2010.gadu Virsgrāmatā datu nav. Uzskata, ka eksperta uzdevumā neietilpst nepieciešamo dokumentu meklēšana, jo tā ir uzņēmuma grāmatvedības dokumentu uzskaites kārtošana. Ekspertam netika uzdots jautājums par skaidras naudas esamību, bet uzņēmums savā kasē drīkst glabāt skaidru naudu, šobrīd tādu ierobežojumu nav. Pēc ekspertīzei iesniegto dokumentu satura nevar izdarīt secinājumus, vai uzņēmums glabāja skaidru naudu lielā apmērā. Pēc bankas kontu izdrukām nevar secināt, vai konkrētais darījums tiek uzskatīts par izdevumu, ieņēmumu vai aizdevumu, jo ir jāredz, kā katrs maksājums ir reģistrēts grāmatvedības uzskaitē. Veicot jebkādu maksājumu, ir jānorāda tā pamatojums, bet ir jāredz arī tas, kādā veidā šo maksājumu uzņēmums reģistrēja savā grāmatvedības uzskaitē, vai tas tika atzīts par ieņēmumiem, vai izdevumiem. Virsgrāmatā, ja tā ir ar detalizējumu, zem konkrēta grāmatvedības uzskaites konta tiek apkopoti visi dati. Ja grāmatvedības uzskaite tika kārtota elektroniski, tad Virsgrāmatu var izdrukāt dažādos veidos.

Atbildot uz ekspertam uzdoto 5.jautājumu, ekspertīzē bija konstatēts, ka pārbaudāmajā laika periodā uzņēmumam bija līdzekļi, lai daļēji nomaksātu nodokļus, bet tie tika novirzīti citiem mērķiem, detalizēts apraksts ir atrodams atzinuma 11.lapā. Vienlaicīgi jāskatās atzinuma 7.tabula un 4.tabula, informācija tika analizēta kopumā. Jāvērtē, kāds ir salīdzināmais periods, kurā gadā ir nodokļu parāda pieaugums, un kāds ir visu norēķinu personu parāds un kāds ir ekspertīzē aprēķinātais konkrētās personas parāds latos un procentuālā izteiksmē. Ekspertīze tika veikta, pamatojoties uz iesniegtajiem dokumentiem, un par konkrētiem laika periodiem. Komerclikums reglamentē darbības, kā jārīkojas uzņēmuma vadītājam tajā gadījumā, kad uzņēmumam veidojas nodokļu parāds. Ekspertīzes laikā tika noskaidrots, ka uzņēmuma grāmatvedības kārtošanā tika pārkāptas likuma "Par grāmatvedību" 7.panta prasības un noteikumu "Par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 26.punkta prasības. Ekspertam no grāmatvedības uzskaites programmas tika iesniegtas izdrukas bez parakstiem. Ekspertam netika iesniegti dokumenti par visiem laika periodiem, bija pieejami tikai "pliki cipari" no

Virsgrāmatas. Pirmdokumentu glabāšanas ilgums ir 5 gadi, gada pārskatu - 10 gadi. Atzinuma 4.lapā ir izklāstīti uzņēmuma grāmatvedības uzskaites dokumenti, kuri dotās ekspertīzes veikšanai netika iesniegti. Ja ekspertam tiks iesniegti norādītie dokumenti, tad atkarībā no to satura eksperts mēģinās atbildēt uz visiem uzdotajiem jautājumiem.

Apsūdzētā /pers. B/ vaina pierādīta ar šādiem lietā esošajiem un tiesas sēdē pārbaudītajiem rakstveida pierādījumiem:

Ar 2000. gada 4. februāra SIA /nosaukums A/ Reģistrācijas apliecību, ka SIA /nosaukums A/ reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā 2000. gada 4. februārī, tās juridiskā adrese ir /adrese C/ viens no darbības veidiem ir būvniecība (1.sējums, lietas 8.lapa);

ar SIA /nosaukums A/ statūtiem, no kā redzams, ka viens no SIA /nosaukums A/ /amats/ ir /pers. B/ (1.sējums, lietas 15.lapa);

ar SIA /nosaukums A/ Bilanci par laika periodu no 2009. gada 01.01.-31.12. (1.sējums, lietas 17.-25. lapa);

ar Vadības ziņojumu par pārskata periodu no 01.01.208.-31.12.2008., kas apliecina, ka 2009. gadā sabiedrības darbība radīja zaudējumu 58 777 latu apmērā. Konstatēts apgrozījums 222 618 lati un pavisam uzņēmuma izdevumi 94 974 latu apmērā (1.sējums, lietas 26.lapa);

ar ziņojumu par Valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām (1.sējums, lietas 27.-36. lapa);

ar 2009.gada 25.marta Valsts ieņēmumu dienesta Brīdinājumu par nokavētajiem nodokļu maksājumiem, kas apliecina, ka SIA /nosaukums A/ tika brīdināta par nokavētajiem nodokļu maksājumiem 37 898,92 latu apmērā, kas izveidojušies uz 2009. gada 23. martu (1.sējums, lietas 37.-39.lapa);

ar 2009.gada 30.marta Valsts ieņēmumu dienesta Lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu (1.sējums, lietas 40.-41.lapa);

ar 2009.gada 1.oktobra Valsts ieņēmumu dienesta vēstuli par līdzekļu norakstīšanu kredītiestādēs (1.sējums, lietas 42.-43.lapa);

ar 2010.gada 18.februāra Valsts ieņēmumu dienesta vēstulēm par līdzekļu norakstīšanu kredītiestādēs (1.sējums, lietas 46.-49.lapa);

ar 2010.gada 5.novembra Valsts ieņēmumu dienesta Finanšu policijas pārvaldes paziņojumu par kriminālprocesa uzsākšanu (1.sējums, lietas 52.lapa);

ar 2014.gada 5.septembra Valsts ieņēmumu dienesta vēstuli par SIA /nosaukums A/ nodokļu parādu (1.sējums, lietas 109.lapa);

ar 2014.gada 15.oktobra Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvaldes vēstuli ar pielikumiem par SIA /nosaukums A/ nodokļu parādiem (1.sējums, lietas 111.-120.lapa);

ar 2011.gada 19.janvāra AS /nosaukums V/ bankas atbildi uz pieprasījumu par konta apgrozījumu (1.sējums, lietas 125.-204.lapa);

ar 2010.gada 17.decembra AS /Nosaukums B/ atbildi uz pieprasījumu par konta apgrozījumu (1.sējums, lietas 208.-255.lapa);

ar 2014.gada 3.oktobra Valsts ieņēmumu dienesta pieteikumu par radītā kaitējuma kompensāciju 74988,79 *euro* apmērā (1.sējums, lietas 242.-243.lapa);

ar 2010.gada 20.oktobra Valsts ieņēmumu dienesta vēstuli un pielikumiem (2.sējums, lietas 3.-217.lapa);

ar 2010.gada 1.jūnija Daugavpils tiesas lēmumu par maksātnespējas lietas ierosināšanu (2.sējums, lietas 220.lapa);

ar 2010.gada 12.jūlija Daugavpils tiesas spriedumu par SIA /nosaukums A/ maksātnespējas pasludināšanu (2.sējums, lietas 222.lapa);

ar SIA /nosaukums C/ dokumentiem par darījumiem ar SIA /nosaukums A/ (3.sējums, lietas 3.-38.lapa);

ar SIA /nosaukums F/ dokumentiem par darījumiem ar SIA /nosaukums A/ (3.sējums, lietas 40.-100.lapa);

ar SIA /nosaukums L/dokumentiem par darījumiem ar SIA /nosaukums A/ (3.sējums, lietas 102.-147.lapa);

ar SIA /nosaukums Z/ dokumentiem par darījumiem ar SIA /nosaukums A/ (3.sējums, lietas 149.-220.lapa);

ar SIA /nosaukums R/ dokumentiem par darījumiem ar SIA /nosaukums A/ (4.sējums, lietas lapa Nr.4.-34.);

ar SIA /pers. U/ dokumentiem par darījumiem ar SIA /nosaukums A/ (4.sējums, lietas 36.-118.lapa);

ar SIA /nosaukums K/ dokumentiem par darījumiem ar SIA /nosaukums A/ (4.sējums, lietas 120.-136.lapa);

ar SIA /nosaukums N/ dokumentiem par darījumiem ar SIA /nosaukums A/ (4.sējums, lietas 139.-183.lapa);

ar SIA /nosaukums S/ dokumentiem par darījumiem ar SIA /nosaukums A/ (4.sējums, lietas 185.-220.lapa);

ar AS /nosaukums V/ informāciju par klienta konta apgrozījumu (5.sējums, lietas 9.-102.lapa);

ar 2013.gada 29.aprīļa Daugavpils tiesas lēmumu par SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa izbeigšanu (5.sējums, lietas 108.lapa);

ar 2016.gada 5.janvāra SIA /nosaukums A/ grāmatvedības eksperta atzinumu ar pielikumiem, no kura izriet, ka saskaņā ar virsgrāmatas datiem, sabiedrībai laika periodā no 01.01.2009. līdz 31.12.2009. bija ieņēmumi no pamatdarbības 45 355.04 LVL un citi ieņēmumi 174.02 LVL apmērā (informācijas apkopojumu pa mēnešiem skatīt atzinuma 1.pielikumā).Saskaņā ar virsgrāmatas datiem, sabiedrībai laika periodā no 01.01.2009. līdz 31.12.2009. bija kopējie izdevumi 104 150,75 LVL apmērā - informācijas apkopojumu pa mēnešiem skatīt atzinuma 2.pielikumā. Ekspertīzei iesniegtās informācijas apkopojumu par sabiedrības debitoru parādiem laika periodā no 01.01.2009. līdz 31.12.2009. skatīt atzinuma 4.pielikumā, bet par laika periodu no 01.01.2010. līdz 30.04.2010. - 3.pielikumā. Ekspertīzē informāciju par laika periodu no 01.01.2010. līdz 30.04.2010. nav iespējams apkopot pa mēnešiem, jo ekspertīzes veikšanai iesniegtā

Sabiedrības virsgrāmata par šo periodu nesniedz grāmatvedības informāciju sadalījumā pa mēnešiem). Sabiedrības kreditoru parādu apkopojumu ar detalizējumu pa mēnešiem un, kur tas ir iespējams, arī pa attaisnojuma dokumentiem, skatīt *5.-9.pielikumos: 5.pielikums* - par periodu no 2008.gada augusta līdz septembrim; 6.*pielikums* - par periodu no 2008.gada novembra līdz decembrim; 7.*pielikums* - par 2009.gada janvāri; *8.pielikums* - par periodu no 2009.gada februāra līdz aprīlim; *9.pielikums* - par 2009.gada jūniju. Ekspertīzē konstatēts, ka 2008.gada decembra un 2009.gada janvāra 5310 konta apgrozījumu pārskatu sākuma atlikumi neatbilst atlikumiem iepriekšējo periodu beigās. Tā, 2009.gada janvāra apgrozījumu pārskatā nav iekļauts parāds SIA /Nosaukums M/ 1 402,58 LVL apmērā, kāds ir reģistrēts 2008.gada decembra beigās un mēneša sākumā ir norādīts parāds SIA /Nosaukums J/ 151,79 LVL apmērā, kas nav norādīts iepriekšējā perioda beigās - skatīt *7.pielikumu*.

Pārkāptas likuma "Par grāmatvedību" 7.panta prasības, ka ierakstiem grāmatvedības reģistros jābūt savlaicīgi izdarītiem, pilnīgiem, precīziem un sistemātiski sakārtotiem. Nav pieļaujami ieraksti, kuru saturs vai mērītāji atšķiras no attaisnojuma dokumenta, un "Noteikumu par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 26.punkta prasības, katra pārskata gada beigās slēgt grāmatvedības reģistrus un pārnest kontu atlikumus uz nākamā pārskata gada grāmatvedības reģistriem.

Ekspertīzē konstatēts, ka pārbaudāmajā periodā Sabiedrībai bija līdzekļi, lai daļēji nomaksātu nodokļus, bet tie tika novirzīti citiem mērķiem, t.i.: 19.06.2008. nodokļu nomaksas vietā no norēķinu konta Nr. /konta numurs/ ir veikts sponsora palīdzības maksājums /pagasts/pagasta padomei 1 000 LVL apmērā;

2008. un 2009.gada beigās Sabiedrībai bija 4 881 LVL un 2982 LVL (attiecīgi) lieli norēķinu personu parādi, t.i. minētās summas bija izņemtas no naudas līdzekļu sastāva, un lielāku daļu no kopējā norēķinu personu parāda sastāda /pers. T/ parāds – 4 315 LVL (2008.gada beigās) un 2 532 LVL (2009.gada beigās). /pers. T/ parāds ir izveidojies, veicot skaidras naudas izmaksas no Sabiedrības norēķinu konta Nr. /konta numurs/ kopējā apmērā 13 350 LVL. **(**5.sējums, lietas 147.-191.lapa).

Analizējot iegūtos pierādījumus, tiesa atzīst, ka apsūdzētais izdarīja viņam inkriminēto noziedzīgo nodarījumu.

Tā lietā konstatēts, ka apsūdzētais /pers. B/ apsūdzībā norādītajā laikā valsts budžetā pilnā apmērā nemaksāja apsūdzībā norādītos nodokļus, tādā veidā radīja valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu, iedzīvotāju ienākumu nodokļa, pievienotās vērtības nodokļa un uzņēmējdarbības riska valsts nodevas parādu. Kopumā apsūdzētais radīja zaudējumu valsts budžetam 74988, 79 *euro* apmērā.

Apsūdzētais vērsa tiesas uzmanību uz to, ka nodokļu savlaicīga nesamaksāšana bija saistīta ar vispārējo ekonomisko krīzi valstī un pasaulē. Nevar nepiekrist šādam apsūdzētā uzskatam, tomēr pierādījumi lietā liecina, ka uzņēmumam bija naudas līdzekļi, ko novirzīt nodokļu samaksai, taču tie tika izmantoti citiem mērķiem. No banku kontu izrakstiem secināms, ka SIA /nosaukums A/ rīcībā bija pietiekami daudz naudas līdzekļi, kas varēja segt nodokļu parādus un /pers. B/ to nevarēja nezināt, taču šie līdzekļi tika tērēti materiālu pirkšanai, pakalpojumu sniegšanai un darbinieku atalgojumam, lai gan naudas līdzekļi, pirmkārt, bija jāvērš nodokļu nomaksai. Iepriekš minētie iemesli neattaisno apsūdzētā rīcību un nav pamats noteiktā laikā nenomaksāt nodokļus valsts budžetā. Līdz ar to šāda apsūdzētā rīcība ir uzskatāma par apzinātu izvairīšanos no nodokļu nomaksas. Par to liecina konstatētie apstākļi, ka apsūdzētais "*pieturēja"* naudu, cerot uz būvniecības pasūtījumiem, taču pasūtījumi neradās. Tāpat no liecinieka /pers. V/ liecības izriet, ka SIA /nosaukums A/ bija naudas līdzekļi nodokļu nomaksai, ko apsūdzētais labprātīgi nemaksāja, tādēļ VID nodokļu iekasēšanai bija spiests veikt piedziņas pasākumus un divas reizes inkaso rezultātā izdevās iegūt naudas līdzekļus nodokļu nomaksai. No grāmatvedības ekspertīzes atzinuma arī izriet, ka laikā, kad uzņēmumam bija naudas līdzekļi daļējai nodokļu parādu segšanai, tie tika novirzīti citiem mērķiem, tai skaitā, sponsorēšanai. Tiesa uzskata, ka apsūdzētā rīcība izpaudās bezdarbībā, tas ir, viņš zina par to, ka nodokļi jānomaksā, kontos ir nauda, taču viņš nedara neko, lai šos nodokļus nomaksātu, tādējādi izvairoties no nodokļu nomaksas lielā apmērā. Lielo apmēru veido nenomaksāto nodokļu kopsumma, nevis atsevišķi katra nodokļa summa. Saskaņā ar likumu "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 20.pantu "Atbildība par Krimināllikumā paredzēto noziegumu, kas izdarīts lielā apmērā, iestājas, ja nozieguma priekšmeta kopējā vērtība nodarījuma izdarīšanas brīdī nav bijusi mazāka par piecdesmit tai laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu". 2008.gadā minimālā mēnešalga bija 160 lati, bet 2009.gadā 180 lati. 50 minimālās mēnešalgas ir 10 000 lati, tātad kopējais zaudējumus ir 52702,42 lati jeb 74988,79 *euro,* kas četras reizes pārsniedz robežu, no kā sākas krimināltbildība par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu lielā apmērā. No Daugavpils prokuratūras prokurora M.Gabrāna 2015.gada 28.februāra lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu izriet, ka /pers. B/ 2010.gada 28.maijā tika nosacīti atbrīvots no krimināltbildības par maksātnespējas pieteikuma neiesniegšanu (Krimināllikuma 214.panta pirmā daļa, kas bija spēkā līdz 31.12.2010.) (5.sējums, lietas 119.lapa). Tiesa uzskata, ka tas nav pamats apsūdzēto attaisnot, jo maksātnespējas pieteikuma neiesniegšana un izvairīšanās no nodokļu nomaksas ir divi atsevišķi noziedzīgi nodarījumi. Tiesa jau spriedumā norādīja, ka SIA /Nosaukums A/ bija naudas līdzekļi, lai daļēji segtu nodokļu parādus, taču tie tika tērēti citiem mērķiem.

Līdz ar to, vērtējot pierādījumus to savstarpējā saistībā, tiesai uzskata, ka /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 218.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu un nodarījums kvalificēts pareizi.

Nosakot soda veidu un mēru apsūdzētajam /pers. B/, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, vainīgā personību, atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli tiesa uzskata par pamatotu atzīt nodarījuma izdarīšanu, smagu ekonomisko apstākļu ietekmē (ekonomiskā krīze), kas ir vispārzināms fakts.

Atbildību pastiprinošus apstākļus tiesa nekonstatēja.

/pers. B/ agrāk nav tiesāts, ir pensionārs.

Atbilstoši Krimināllikuma 7.pantam Krimināllikuma redakcijā līdz 31.12.2010. apsūdzētais /pers. B/ izdarīja mazāk

smagu noziegumu.

Krimināllikuma 218. panta otrās daļas sankcija (Krimināllikuma redakcijā līdz 31.12.2010.) paredz brīvības atņemšanas sodu uz laiku līdz pieciem gadiem, piespiedu darbu, naudas sodu, konfiscējot mantu vai bez tās, atņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību uz laiku no diviem līdz pieciem gadiem vai bez tā.

Pēc Krimināllikuma grozījumu spēkā stāšanās 2013.gada 1.aprīlī Krimināllikuma 218. panta otrās daļas sankcija paredz brīvības atņemšanas sodu uz laiku līdz četriem gadiem, īslaicīgu brīvības atņemšanu, piespiedu darbu, naudas sodu, konfiscējot mantu vai bez tās, atņemot tiesības uz noteiktu vai visu veidu komercdarbību, vai uz noteiktu nodarbošanos vai tiesības ieņemt noteiktu amatu uz laiku no diviem līdz pieciem gadiem. Nosakot apsūdzētajam sodu, tiesa ņem vērā pēc Krimināllikuma grozījumiem pantu sankcijā noteikto pamatsoda apmēru un robežas tiktāl, cik tas ir labvēlīgs apsūdzētajam.

Nosakot soda veidu saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu, tiesa ņem vērā noziedzīgo nodarījumu raksturu, proti, apsūdzētais /pers. B/ izdarīja mazāk smagu noziegumu. Ņem vērā kaitējuma apmēru, kas ir ievērojams un kas nav atlīdzināts, kā arī apsūdzētā personību - nav tiesāts. Līdz ar to tiesa atzīst, ka apsūdzētais sodāms ar brīvības atņemšanas sodu, neatņemot tiesības veikt uzņēmējdarbību, jo tiesa noteikt papildsodu neatzīst par nepieciešamu. Noteiktais soda veids atbilst apsūdzētā izdarītā nodarījuma raksturam, radītajam kaitējumam, vainīgā personībai un soda mērķim. Soda mērķis ir sodīt apsūdzēto par izdarīto un atturēt no jaunu nodarījumu izdarīšanas.

Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā apsūdzētajam konstatēto atbildību mīkstinošo apstākli un pastiprinošo apstākļu neesamību.

Ārpus soda noteikšanas kritērijiem, tiesa ņem vērā apsūdzētā sociālo apstākļus, viņa veselības stāvokli, soda individualizācijas un samērīguma principu.

Ievērojot visu lietā konstatēto apstākļu kopumu, brīvības atņemšanas sods /pers. B/ nosakāms Krimināllikuma 218.panta otrās daļas sankcijas robežās.

Apsūdzētais nodarīja ievērojamu mantisko zaudējumu, tomēr, neraugoties uz to, tiesa uzskata, ka soda mērķis ir sasniedzams, apsūdzēto neizolējot no sabiedrības.

/pers. B/ iepriekš nav tiesāts, viņam konstatētas smagas slimības, par ko tiesa pārliecinājās tiesas sēdē, SIA /nosaukums A/ nepastāv, viņš ir pensionārs. Kopš nodarījuma izdarīšanas pagājuši gandrīz desmit gadi. Nodarītais kaitējums valstij ir ievērojams, taču ne tāds, lai apsūdzēto izolētu no sabiedrības, turklāt jāņem vērā apstākļi, kādos zaudējums radās. Varbūtība, ka apsūdzētais izdarīs jaunus nodarījumus nepastāv, tādēļ tiesai ir pārliecība, ka /pers. B/, brīvības atņemšanas sodu reāli neizciešot, turpmāk jaunus noziedzīgus nodarījumus neizdarīs. Konkrētajā kriminālprocesā, ņemot vērā visu lietā konstatēto apstākļu kopumu, tiesa atzīst par lietderīgu sodu neizpildīt, bet piemērojot Krimināllikuma 55. pantu, brīvības atņemšanas sodu apsūdzētajam noteikt nosacīti.

Valsts ieņēmumu dienests valsts labā pieteica kaitējuma kompensāciju 74 988,79 *euro*, ko veido: Iedzīvotāju ienākumu nodoklis (pamatparāds) 18 111,69 *euro*, Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (pamatparāds) 36 929,07 *euro* apmērā, Pievienotās vērtības nodoklis (pamatparāds) 19 908,30 *euro* apmērā un uzņēmējdarbības riska valsts nodeva (pamatparāds) 39,73 *euro* apmērā (1. sējums, lietas 242.-243. lapa). Cietušā VID pārstāve /pers. AI/, kura piedalījās tiesu debatēs, kaitējuma kompensāciju uzturēja un lūdza to piedzīt valsts labā, apsūdzētais kaitējuma kompensāciju neatzina.

Tiesa atzīst, ka kaitējuma kompensācija ir pamatota, apmierināma un tā atbilstoši Kriminālprocesa likuma 350. pantā noteiktajam ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, kas personai, kura ar noziedzīgu nodarījumu radīja kaitējumu, ir jāsamaksā cietušajam kā gandarījums par mantisko zaudējumu. Tiesa nekonstatē nepareizības kaitējuma kompensācijas aprēķināšanā, tā atbilst lietā esošajiem aprēķiniem un piedzenama no apsūdzētā valsts labā, jo zaudējums valstij, nesamaksājot nodokļus, radies apsūdzētā darbību rezultātā.

Procesuālie izdevumi, kas saistīti ar liecinieku ierašanos uz tiesas sēdi piedzenami no apsūdzētā.

Lietiskos pierādījumus, kas norādīti sprieduma rezolutīvajā daļā, atdot apsūdzētajam, bet ja viņš tos neizņemt, tad tie iznīcināmi.

Drošības līdzeklis apsūdzētajiem pirmstiesas procesā netika piemērots, tiesa uzskata, ka nav pamata drošības līdzekļu piemērošanai.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 23., 127., 512., 514., 520., 524.,528., 529. pantu, tiesa

nosprieda

/pers. B/ atzīt par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 218. panta otrajā daļā, un sodīt viņu ar brīvības atņemšanu uz 2 (diviem) gadiem.

Pamatojoties uz Krimināllikuma 55. pantu, brīvības atņemšanas sodu /pers. B/ noteikt nosacīti ar pārbaudes laiku uz 2 (diviem) gadiem.

Sodu neizpildīt, ja pārbaudes laikā /pers. B/ neizdarīs jaunus noziedzīgus nodarījumus, nepārkāps sabiedrisko kārtību un izpildīs krimināsodu izpildi reglamentējošā likumā paredzētos un Valsts probācijas dienesta noteiktos pienākumus.

Piedzīt no /pers. B/ nodarītā kaitējuma kompensāciju 74988, 79 *euro* (septiņdesmit četri tūkstoši deviņi simti astoņdesmit astoņi *euro*, 79 centi) valsts labā, ieskaitot to valsts budžeta kontā LV67TREL1060001239900, maksājuma saņēmējs Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, BIC kods TRELLV22.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 528. panta 9. punktu, apsūdzētajam noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, un pienākumu iesniegt tiesai dokumentu par kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu.

Piedzīt no /pers. B/ valsts labā procesuālos izdevumus 17,80 *euro* (septiņpadsmit *euro*, 80 centi), nosakot tos

labprātīgi samaksāt 30 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 1.punktu lietiskos pierādījumus – vienu kasti ar SIA /Nosaukums A/ grāmatvedības dokumentiem, kas glabājas Daugavpils tiesā, atdot /pers. B/ pēc sprieduma spēkā stāšanās, uzliekot viņam pienākumu divu mēnešu laikā pēc paziņojuma nosūtīšanas dienas par lietisko pierādījumu izņemšanu - izņemt lietiskos pierādījumus.

Ja /pers. B/ divu mēnešu laikā pēc paziņojuma nosūtīšanas dienas neizņem lietiskos pierādījumus, tad šos lietiskos pierādījumus iznīcināt.

Spriedums var tikt pārsūdzēts 10 dienu laikā Latgales apgabaltiesai no pilna sprieduma pieejamības dienas tiesas kancelejā, bet apsūdzētais no sprieduma tulkojuma pieejamības dienas tiesas kancelejā, apelācijas sūdzību vai protestu iesniedzot Daugavpils tiesā.

Tiesnesis Ģ. Aizsils